

आनां मांसपरमं मध्यानां गोरसोत्तरम् । तैलोत्तरं
दरिद्राणां भोजनं भरतर्षभ । भा० उ० १३५० । “शाखाः
शाखीणुगोरसैः” भा० आ० ८५ अ० । गोरसाहुप-
मुञ्जान उपभोगांश्च भारत । भा० व० २३६ अ० ।
“अन्नं प्रयुजितं भोज्यं स्नेहाक्तं चिरसंस्थितम् ।
अस्नेहा अपि गोधूमयवगोरसविक्रियाः” याज्ञ०
अस्नेहस्य चिरस्थितस्य तद्विकारस्य भोज्यतामाह ।
“हरिद्रा गोरसो धान्यं पुनः पाकेन शुध्यति” स्मृतिः ।
४वाक्यरसे च “कोरसो गोरसं विना” उद्भूतः ।

गोरसज न० गोरसात् दध्नी जायते जन-उ ५० । तत्र
राजनि० ।

गौराज पु० इत० टच् समान् । अ० उ० १३५० ।

गौराटिका गोरिव रटति रट+खुल् । शारिकापक्षिण्य
राजनि० । अच् गौरा० डोष् । गौराटीत्यपि तत्रैव
हेमच० ।

गोरिका स्त्री गौराटिका पृथो० । शारिकाखगे राजनि० ।

गोरुत न० इत० १गर्वा शब्दे तद्रुतगुभाशुभफलं गवेर्द्वितीयशब्दे
२५६७ पृ० उक्तम् । गोरुतं तच्छब्दः श्रुतिगोचर-
त्वेन अल्पस्य अच् । गोरवन्वययोग्ये शक्रोशद्वयात्मके
देशे हेमच० ।

गौरूप न० इत० । १गोः रूपे “जुनोप गोरूपधरा-
मिशोर्वीर्षि” रघुः । गोः रूपमिव रूपमस्य । २महा-
देवे पु० । “गः रूपश्च महादेवो हृत्पद्मोद्भवाकृतः”
भा० आ० १४ अ० । [राजनि० ।

गोरोच न० गवा क्रियेन रोचते रोच-अच् । हरिताले
गोरोचना स्त्री गोभ्यो जाता रोचना हरिद्रा । खनाम-
ख्याते गन्धद्रव्ये भावप्र० ।

“गोरोचना हिमा तन्ना वय्या मङ्गलकान्दिदा ।
विषाडलक्ष्मोपहोन्मादगर्भजावन्तान्कृत्” भावप्र० ।
“गोरोचनापत्रविभक्तारस्याः” “गोरोचनाक्षेपनिताल
गोरे” कुमा० सा च यन्त्रलेखनद्रव्यं “गोरोचनाकृत्क-
कुहमेन” तन्त्रसारोक्तेः । [समरः ।

गोर्द न० गुर । अद्भादित्वात् नि० । मस्तिष्के मस्तकस्थे हते
गोल पु० गुड-अच् उ० लः । १सर्ववर्तुले २मदनहृत्ते
रत्नमा० । ३जारात् जाते विषवायाः सुते धरणी । ४वोले
जटाधरः । गोलः विषतदाऽस्यस्य अच् । खगोलभूगो-
लक्षपके भास्कररीये गोलाध्यायाख्ये १५पन्थे च ।

“तं तां च प्रणिपत्य गोलमममं वाचावबोधं ब्रुवे ।

मध्याद्यं द्युसदां यदन्न गणितं तस्योपपत्तिं विना प्रौढे
प्रौढवभासु नैति गणको निःसंशयो भू स्वयम् ।
भोज्यं यथा सर्वरसं विनाज्यं राज्यं यथा राजविष-
जितं च । सभा न भातीव सुवक्तृहीना गोलान-
भिघ्नो गणकस्तथात्” । “गोलः सृष्टः क्षेत्त्रविशेष
एव प्राचैरतः स्यादुगणितेन गम्यः” सि० शि० उक्ते
इक्षेत्त्रभेदे ७मण्डले न० मेदि० दज्जोतिपोक्ते-
पञ्चयोगभेदे पु० । “पञ्चाणामेकस्मिन् यदि
भवति तस्यां निवसतिस्तदा गोलोयोगः, प्रलयपद-
मिन्द्रोऽपि लभते । भवेन्नोको रण्यः, परिहरति” पुत्रस्य
जननी नृपाणां नाशः स्यात् ज्वलति वसुधा शुष्प्रति
नदी” प्रश्नकौस्तुभे “सप्त पञ्चा यदैकस्या गोलयोग-
स्तदा भवेत् । दुर्भिक्ष्यं राष्ट्रपीडा च तस्मिन् काले
नृपक्षयः” मयूरचितकम् । “एकादिष्टहोमेतैश्चक्रान्
योगान् विहायसंख्याख्यान् । गोलयुक्तमूलकेदार
पाशदामाख्यवीणाः स्युः । दुःखितदरिद्रघातकक्षि-
कर दुःशील पशुपनिपुचानाम् । जन्म क्रमेण दुःखिनः
परभाग्यैः सर्व एवैते” दीपिका ।

गोलिक पु० गुड-अच् उ० लः । १मणिके अलिङ्गरे (जाडा)
२गुड् च हेमच० । ३गन्धरसे रत्नमाला शकलाये (मटर)
ख्याते शब्दच० तस्य गोलकतित्वात् तथात्वम् । गोल+
खार्थे क । ४गोलगन्धार्थे ५पिण्डे च “तेजसां गोलकः
सूर्यः पञ्चार्थाप्यन्तु गोलकाः । प्रभायन्तोहि दृश्यन्ते
स्वर्यरश्मिप्रदीपिताः” सू० सि० । ६गोलोके न० ‘यद्रूपं
गोलकं धाम तद्रूपं नास्ति मामके’ तन्त्रसा० । जारज-
गोलकस्य संस्कारार्हता कुण्डशब्दे २०८७ पृ० उक्ता ।
७इन्द्रियाधिष्ठानभेदे न० । चक्षुर्गोलकम् ।

गोलक्षण न० इत० । गोः शुभाशुभसूचके चिह्नभेदे इ०
सन्तुल्यव्याकुलं यथा
“पराधरः प्राह दृष्टथाय गोलक्षयं यत् क्रियते
ततोऽयम् । मया समाप्तः शुभलक्षणस्ता सर्वास्तथा-
प्यागमतो ऽभिधास्ये । साक्षादिलक्ष्णाण्यो मूषक
नयनाश्च न शुभदा गावः । प्रचलन्निपटविषाखाः
करंटाः खरसहशवर्णाः । दशसप्तचतुर्दन्त्रः प्रलम्ब
सुखानना विनतपृष्ठाः । सुखस्थूलपीशा यथमध्या
दारितसुराश्च । श्यावातिदोर्बलङ्का गुल्फेरतितह-
भिरतिदृष्टिर्वा । अतिक्रुदाः क्षयदेहा नैहा
हीनाधिकान्धव्यश्च । इष्टभोऽप्येवं स्युः कान्तिलम्ब-